

פרשת לך לך

נושא השבוע: אבי האומה שלנו

נושא השבוע

בפרשת לך לך נפתח דף חדש בתולדות היחסים שבין האל לאנושות. לא עוד כעס ואכזבה מצדו של האל, על טיבם הקלוקל של בני האדם ולא עוד פורענות וסבל, אלא קשר חדש מלא תקווה עם יחיד שיהיה לאבי אומה אחת, נבחרת. הפרקים העוסקים באבותיה הקדומים של האנושות הסתיימו, מכאן ואילך יופיעו סיפורים שעניינם אבות האומה ומאורעות הקשורים בארץ המובטחת להם ולזרעם. שלושת הפסוקים הראשונים הם מעין פתיחה לסיפורי האבות ומושמעת בהם הבטחה נבואית לאבי האומה, אברם. ההבטחה כוללת שלושה מרכיבים: "ואעשך לגוי גדול", "ואברכך", "ואגדלה שמך". הפסוק השני חותם במילים "והיה ברכה" שמשמעותן אולי - ברכה תהיה מצויה בכל אשר תעשה (חזקוני) ואולי- אתה תהיה הברכה אשר יתברכו בך, לאמור: ישימך אלוהים כאברהם. (רמב"ן)

מה פרשה

- "לך לך מארצך וממולדתך" - אברם מְצַנֵּה ללכת מארצו ויוצא עם שרי אשתו ולוט בן אחיו.
- רעב - אברם שרי ולוט יורדים למצרים.
- חטיפת שרה לבית פרעה - אברם משקר ומציג את שרי כאחותו. רק לאחר שנגע ה' את פרעה נגעים גדולים הושבה שרי.
- פרידת אברם ולוט - לאחר ששבים לכנען נפרדים אברם ולוט בגלל מריבה בין הרועים.
- מלחמת המלכים - מלחמה בין מלכי ארם נהריים ומלכי כנען הירדן, במהלכה נשבה לוט. אברם יוצא להילחם ומנצח.
- ברית בין הבתרים - ובה הבטחת ה' לאברם לרשת את הארץ מנהר מצרים עד נהר פרת.
- לידת ישמעאל - הגר, שפחתה של שרי יולדת על פי בקשת שרי בן לאברם.
- שינוי השם - מאברם לאברהם ומשרי לשרה.

פרשות

בן שבעים וחמש נצטווה אברהם לעזוב את ארצו מולדתו ובית אביו וללכת. הוא אינו יודע לאן פניו מועדות אך מוכן ללכת בדרך שהועיד לו האל. את הציווי הפתאומי והמעורפל, המנוסח בלאקוניות זיהו חז"ל כניסיון שבו נוסה אברהם. הראשון בשורה של עשרה ניסיונות. האחרון שבהם הוא עקידת בנו - יצחק, אשר גם הוא פותח במילים "לך לך". על תפיסה זו מבסס רש"י את פירושו: "ולא גילה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור (על כל פסיעה ופסיעה)" אברהם זכה ב"נקודות זכות" על כל צעד שעשה וזאת מאחר שאם אינו יודע לאן הוא הולך הרי כל פסיעה היא בספק, וכל פסיעה היא בחזקת עמידה בניסיון. גם רד"ק ראה בנכונות של אברהם לצאת לדרך מיד, עמידה בניסיון קשה. אך הקושי אינו נובע מאי ידיעת כוון ההליכה כי הרי אמר לו "אשר אראך". הקושי מבוסס על אי הידיעה לגבי טיבה של הארץ שאליה הוא עומד להגיע.

נושאים לדיון:

- מהו הניסיון שבו עמד אברהם לפי פירושו של רש"י ומהו הניסיון לפי פירושו של רד"ק? איזה מהם קשה יותר לדעתכם?
- האם תוכלו להציע הסבר נוסף לשאלה מדוע לא אמר האל לאברהם לאן ללכת?

מ ד ר ש

סיפור זה מסמל את יסודות המונותיאזים - האמונה באל אחד (מיוונית: מונו=אחד תאיזם=אלוהות). אגדות כמו זאת מנסות לבסס את ההגיון שטמון באמונה זו לעומת הפגאניות - האמונה באלים רבים. ביהדות לאל יש כוח אבסולוטי, ולכן - אם מישהו מנוצח - זו הוכחה לכך שאינו אל, כשיש אלים רבים - בהכרח הם מתחרים זה עם זה.

באמצעות המדרש ניתן לנסות להמחיש את ה**התהליך** שהוביל את אברהם לאמונה שהפכה לבסיס המרכזי לכל הדתות הגדולות: אברהם מחפש דבר שהוא **עליון על הכל**, איך מחפשים את אלוהים? כמו שמחפשים כל דבר: קודם כל מסתכלים סביב. מה יכול להיות הכי **עליון**, הכי **חזק**? אפשר לערוך סימולציה דמיונית של אברהם המסתכל בטבע סביבו: מה הכי גדול? עצים - יש רבים, וכך גם ההרים, השמים - אולי מופשטים מדי, וכך מתמקד אברהם הצעיר בשמש - היא גדולה ובעלת **נוכחות** - לא ניתן שלא להבחין בה. אך בלילה השמש נעלמת, המתבונן הצעיר מסיק כי הירח "ניצח" אותה, והוא **השולט**, כעת הוא עובר להאמין בירח, אך מה קורה בבוקר למחרת? - השמש מופיעה שוב והירח נעלם, כעת כבר שום דבר לא ברור, השמש אבדה **מכוחה**, הירח איבד מכוחו. והמסקנה המתבקשת היא: יש מישהו שאחראי **עליהם**.

ניתן גם למקד את הילדים באלמנט ה**היגיון** המוביל מדרש זה - וזאת בניגוד לגישה המקובלת כי אמונה אינה נובעת מכח היגיון אלא מתוך **תחושה פנימית** בלבד.

ה ש י ר

בשיר הנבחר "**הרצל**" מוזכרות דמויות שונות שהיו פעילות בזמן יסודה של התנועה הציונית בתחומים שונים. ניתן להגדיר כי במובנים מסויימים דמויות אלו עיצבו את דמותה של המדינה והם "**אבותיה**".

בעקבות השמעת השיר "**הרצל**" ניתן להזמין את הילדים להעלות את שמות האנשים המוזכרים בשיר כשותפים **למפעל הציוני**, ובכלל להציג שמות נוספים המהווים עבורם את "אבותיה של האומה". המורה יכולה להגדיר כי אבות האומה יכולים להיות דמויות **מהתנ"ך**, דמויות **היסטוריות** או **מודרניות**. כשלב שני ניתן לתת משימת בית כך שכל ילד מקבל שם של אחת הדמויות וצריך למצוא אודותיה מידע קצר (3-5 שורות), את הדברים שכתבו הילדים ניתן לרכז על "לוח פרשת השבוע" שבכיתה.

